

Stakeholdersbijeenkomst Beter Leven keurmerk - 20 oktober 2020

Het Beter Leven keurmerk van de Dierenbescherming

Marijke de Jong, Programmamanager Beter Leven keurmerk

**MEER
RUIMTE OM
TE LEVEN.
...BETER!**

Strategische visie Dierenbescherming

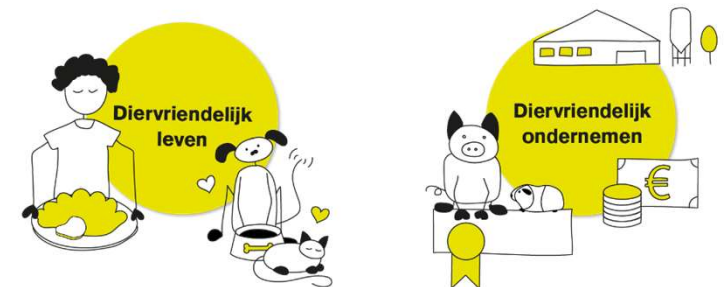
Strategische koers Dierenbescherming 2025

Samen naar een vanzelfsprekend diervriendelijk Nederland

Het aandeel van dierlijke producten met het Beter Leven keurmerk binnen de totale vleesconsumptie is substantieel toegenomen.

Impact en omvang van het Beter Leven keurmerk zijn substantieel uitgebreid.

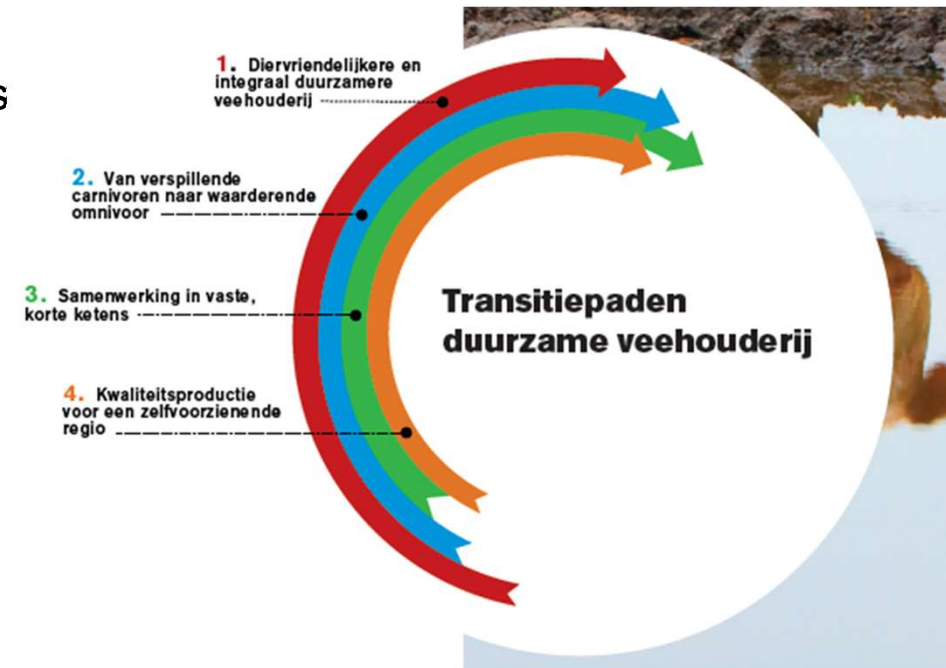
Deltaplan veehouderij

Goed voor mensen

Goed voor dieren

- Naar een duurzame veehouderij in 2050
- Een veehouderij waarin het dier centraal staat
- Gericht op stakeholders: boeren, politiek, retail, burgers
- Maar ook betrokkenen rondom de veehouderijsector
- 4 transitiepaden:
 - Diervriendelijker en integraal duurzaam
 - Naar waarderende omnivoren
 - Samenwerking in vaste, korte ketens
 - Kwaliteitsproductie voor een zelfvoorzienende regio

<https://www.deltaplanveehouderij.nl/>

Integraal duurzaam
ontworpen stallen

Meer keuzevrijheid

Robuuste dieren

Zoveel mogelijk
dubbeldoel

Alle personen
die met dieren
omgaan zijn
bekwaam

Transport is
geminimaliseerd

Ingrepen zijn
niet meer nodig

Goede bedwelming
voor alle dieren

Geen onverdoofde
slacht

Minimale
broeikasgasemissies uit
veehouderij

Landschappelijk
ingepaste bedrijven

Voer reststromen en/of
van dichtbij

Veehouderij draagt bij
aan biodiversiteit

Schone lucht uit
stallen

**Milieu en
natuur
2050**

Energieneutrale of
-leverende
bedrijven

Gesloten
mestkringlopen

Milieumaatregelen
dragen ook bij aan
dierenwelzijn

Consumenten

- Het Beter Leven keurmerk blijft het meest bekende keurmerk *
 - 32% spontane bekendheid
 - 94% geholpen bekendheid
 - belang Beter Leven keurmerk op dierlijke producten: 63% (zuivel) – 72% (kip)
- Keurmerken helpen om betere keuzes te maken (61%) *
- Duurzaamheidsfactoren zijn belangrijk, *
mate van dierenleed scoort het hoogst (69%)

*Motivaction, 2021

*Future of Food Institute, 2021

*Deloitte, 2022

deVolkskrant

BETER LEVEN

Hoe word je wegwijs in het woud aan keurmerken in de supermarkt?

Slaafvrije chocolade, Bio+ jam, Beter leven eieren, Fairtrade koffie, kip met Pluimgarantie, het wemelt in de supermarkt van de duurzaamheidslogo's. Maar klopt het wel wat al die keurmerken voorspiegelen aan de bewuste consument die bij het boodschappen doen graag bijdraagt aan een betere wereld voor mens, dier en moeder Aarde zelf?

Loethe Olthuis 27 juli 2022, 13:18

Beeld Matteo Bai

Dit zijn de 12 topkeurmerken!

Beter Leven week

- Campagnethema: RUIMTE
- Prijzen voor campagne RUIMTE: SAN Accent en Esprix Award

**GEEF VARKENS
MEER RUIMTE
OM TE LEVEN.
...BETER!**

De koe is een echt kuddedier. Ze eten, drinken, liggen en herkauwen het liefst samen. Dat laatste is iets wat ze overal kunnen doen. En van nature doen ze dat in allerlei lighoudingen. Zo hebben ze de behoefte om met gestrakte benen lekker languit te liggen. Door het melken brengen melkkoeien wel tijd door in de stal. Met de winter voor de deur staan de koeien langer op stal en is ruimte heel belangrijk.

Daarom is het vreemd dat er helemaal geen wetgeving is in Nederland (en de EU) voor het houden van koeien. En dus komt het voor dat die nodige ruimte voor het natuurlijke gedrag er in de stal helemaal niet is.

Met 3 sterren Beter Leven garandeert de Dierenbescherming dat iedere melkkoos meer ruimte krijgt. Door regels op te stellen en daar ook onafhankelijk te controleren door toezicht te houden. Zo hebben de koeien keuze uit meerdere ligplaatsen met een ligbed van stro in plaats van beton of rooster. Ook zijn er brede en loopgangen. Voor een hittebescherming die alle de melkkoos vermindert de onderlinge rivaliteit, wat voor minder stress zorgt.

En buiten de stal is het ook beter leven. Met 3 sterren Beter Leven kunnen de koeien een groot gedeelte van het jaar naar buiten. Ook gebruikt de boer geen kunstmest en gewasbescherming in het gras en hooi biologisch. Wat weer insecten en wilde vogels aantrekt. Beter!

Wax (in druk bezig om ervoor te zorgen dat meer zuivelproducten ons keurmerk krijgen. Zoals kaas van de Lidl met het 3 sterren Beter Leven keurmerk.

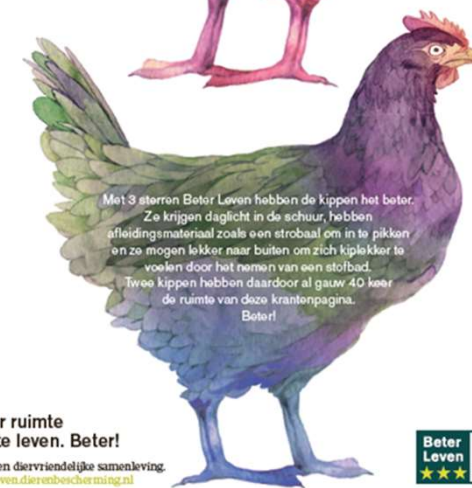
Meer ruimte om te leven. Beter!

Voor een diervriendelijke samenleving.
beterleven.dierenbescherming.nl

Even over Beter Leven...

Doorgaans worden twee vleeskippen op de grootte van deze krantenpagina gehouden. Ze leven in een stalruimte zonder daglicht en zijn vaak van een snelgroeiend ras. Door het gewicht krijgen ze pijn aan hun poten en hebben vaker antibiotica nodig. Hun natuurlijke levensbehoefte wordt volledig ontnomen.

Met 3 sterren Beter Leven hebben de kippen het beter. Ze krijgen daglicht in de schuur, hebben afleidingsmateriaal zoals een strobaal om in te pikken en ze mogen lekker naar buiten om zich kiplekker te voelen door het nemen van een stofbad. Twee kippen hebben daardoor al gauw 40 keer de ruimte van deze krantenpagina. Beter!

Meer ruimte om te leven. Beter!

Voor een diervriendelijke samenleving.
beterleven.dierenbescherming.nl

Beter Leven zuivel

- In 2019 is de eerste zuivel met 1 ster Beter Leven keurmerk geïntroduceerd.
- Ontwikkelingen Beter Leven zuivel
 - Uitbreiding assortiment 1 ster Beter Leven zuivel bij Jumbo
 - De eerste biologische kaas met 3 sterren Beter Leven keurmerk bij Lidl
 - Binnenkort introductie 1 ster Beter Leven kaas

Praktijkbedrijf Aeres Hogeschool Dronten

Zuivelenquête 2022

- Consumenten weten weinig over de leefomstandigheden van melkrunderen en keurmerken.
- Ze hebben een positief beeld over welzijn melkrunderen.
- Prijs en datum staan bovenaan.
- Keurmerk en/of biologisch op 4^e en 5^e plaats.

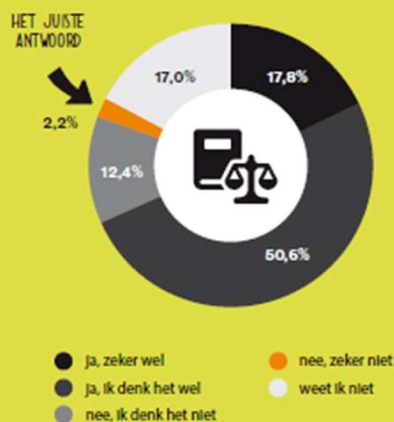
Hoe we kiezen

Waarop is onze top 3-keuze gebaseerd?

De wet

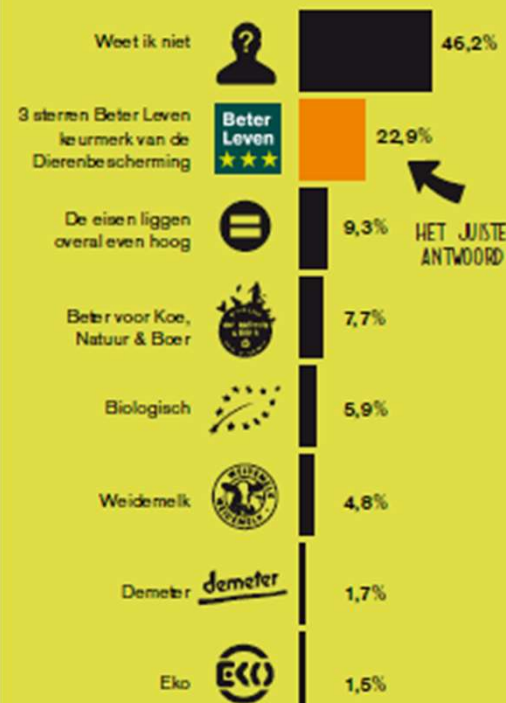
Stelt de wet eisen aan leefomstandigheden in de stal van koeien?

Onze kennis over...

Keurmerken

Bij welke keurmerken liggen de eisen het hoogst voor het welzijn van melkkoeien?

Zuivel in Beter Leven week

DIER
MAGAZINE MET TIJDSKRIFTE EN ONLINE

WIL JE LEVEN IN MEER
Ruimte voor
koeien met
sterren

WARMER
AANKOMEN
Werkten aan
meer gezonde
toekomst

COÖPERATIE
Waarom verdient
elk een stuk

In beeld
**Herfst-
taferelen**

**MEER RUIMTE
OM TE LEVEN.
...BETER!**

Even over Beter Leven...

Tijdens de Beter Leven Week vragen we extra aandacht voor het dierenwelzijn in de veehouderij. Bij de Dierenbescherming vinden we het namelijk erg belangrijk dat dieren voorzien worden in hun natuurlijke levensbehoeften.

Zo leven varkens het liefst met ruimte om hun behoefte ver weg te doen van hun lig- en speelplek. Kippen gaan graag naar buiten voor het zoeken naar voedsel en voor het nemen van een stofbad. En als kudde diert grazen koeien het liefst gezamenlijk in de buitenlucht.

Geef de dieren meer ruimte en kies ook voor het Beter Leven keurmerk van de Dierenbescherming en help zo dierenleed voorkomen. Controleer daarom bij uw aankoop altijd goed de productverpakking op het keurmerk. Hoe meer sterren, hoe beter.

Voor een diervriendelijke samenwerking.
Dierenbescherming

BETER LEVEN WEEK
24 T/M 30 OKT

BETER LEVEN WEEK
24 T/M 30 OKT

Jaarlijks in week 43 organiseert de Dierenbescherming in samenwerking met supermarkten de Beter Leven Week. Tijdens deze week staan Beter Leven producten centraal in supermarkten en wordt de Dierenbescherming een publiekscampagne om de consument bewust te maken van dierenwelzijn bij de aankoop van vleeswaren, vis, eieren en melk. Dit jaar zal de campagne van 24 tot en met 30 oktober op landbouw, radië, televisie en online volop te zien en te horen zijn.

WILDE DIEREN

Allereerste sterrenkaas nu al verkrijgbaar

Ook zat melk in een glas fles met een blaasje dop. Kamemelk had een rode en yoghurt was groen. Van wildekaas had nog nooit iemand gehoord. De wereld was overzien. Kamemelk zal het de gemiddelde consument duizelen. De melkboer komt al lang niet meer aan de deur en staande voor de boeking in de supermarkt zijn de verschillende zuivelverpakkingen niet te tellen.

WILDE DIEREN

De wereld was overzien

Ook zat melk in een glas fles met een blaasje dop. Kamemelk had een rode en yoghurt was groen. Van wildekaas had nog nooit iemand gehoord. De wereld was overzien. Kamemelk zal het de gemiddelde consument duizelen. De melkboer komt al lang niet meer aan de deur en staande voor de boeking in de supermarkt zijn de verschillende zuivelverpakkingen niet te tellen.

HOOFDVERHAAL

AFKEER VAN GROOTSCHALIGHEID

Daar komt hij dat Henk Bosten een afkeer heeft van grootschaligheid. Hij vindt dat er in kleine kuddes van zes maar drie koeien, koeien voor zijn eigen koeie hij elkaar moet grazen. Wat hij de dieren voor in bijvoorbeeld de winter komt in productie van eigen land. Hij moet soms hebben van "al dat spul dat in Amerika heet". Hij doet op het veld dat is gigantische hoeveelheden uit onder meer Zuid-Amerika wordt geproduceerd om de Nederlandse koe te voeren. "Het koeit niet uit eigen land, leidt daar tot bodemdaling en wij blijven hier met de melk rinnen".

GEEN REGELGEVING

Henk heeft er's koeien met gemiddeld en wil ze weer serieus in de Nederlandse koe krijgen. Al kijkt hij naar de prachtige dieren, want dat een koe niet nog maar half staat te zagen, komt het gesprek op de roch wel. Vreemde situatie dat er voor de gangbare sector eigenlijk geen regelgeving is voor hoe je koeien moet hansen. En dat gaat het niet maar lukt er' proces van de bedrijf. Voor andere dierensoorten zijn er veelal minimumnormen in wetgeving vastgelegd, maar voor melkvee dus geen groen. Dat heeft er toe geleid dat in sommige staten de lichteer inmiddels te klein zijn voor bijvoorbeeld de grote koe die tegenwoordig vaak wordt gehouden, of dat er simpelweg te weinig koeien zijn voor het aantal koeien. Ook gebeurt het dat er te weinig erpikken zijn. Voor een koeleider als de koe is dat geen per se, de dieren doen allen gezamenlijk. En dus hebben ze een voorkeur voor gelijkzijdig melk en dier. Buiten het Beter Leven keurmerk zijn er wel voor schrijven op dat gebied.

ROOSKLEURIG BEELD

De melkveehouderij zit ingewikkeld in elkaar en kent meerdere subsectoren. Veel mensen hebben een redelijke voorkeuring beeld van de sector en denken dat koeien heel af zijn. Maar andere dieren in de veehouderij. Soms klopt dat, maar wat nogal eens over het hoofd wordt gezien is dat een gemiddelde koe maar slechts negen procent van haar leven in een stal doorbrengt. Ook als ze een deel van het jaar weggaat naar een wei. En daar wringt de schoen. Maar niet bij Henk Bosten. In zijn plaats koeien die koeien regelmatig naar buiten zodat elkaar in de weg te zien. "Dat is belangrijk, want een rangelende koe moet een rangelende koe

Vleeskuikens

- In 2023 alle (verse) kip 1 ster Beter Leven keurmerk.
- Groei aantal bedrijven met Beter Leven keurmerk, minder vleeskuikens per stal.
- Belemmeringen vergunningverlening voor bouw overdekte uitloop:
 - Milieuregeling: gestoeld op intensivering en productieverhoging (RAV)
 - Uitspraak Raad van State: intrekking vergunning twee typen emissiearme vloeren
 - Gemeenten én pluimveehouders zijn terughoudend
- Marktprogramma Verduurzaming Dierlijke producten
 - Duurzamere marktinitiatieven van ketens ondersteunen met kennis, onderzoek en voorlichting in alle afzetkanalen
 - Gefinancierd door LNV
 - Samenwerking in groep ScaleUp vleeskuikens:
LNV, CBL, LTO, Nepluvi, Nevedi, ketenregisseurs, Dierenbescherming:
transitie ondersteunen door onderzoek, voorlichting en ondersteuning vergunningverlening

Waar brengt ons dit?

- Historische kans op diervriendelijker veehouderij.
- Het is een praktijkgerichte invulling van overheidsbeleid.
- Samenwerking in de (kortere) keten.
- Meer zekerheid voor veehouders.
- Nederland loopt voorop in internationale ontwikkelingen (dierenwelzijnslabelling en duurzaamheid).
- Markt gestuurd.
- Internationale ontwikkelingen volgen.

Dierenwelzijn als integraal onderdeel van de marktgerichte verduurzaming

Werken aan verbetering en vernieuwing

- Basis voor beleid Beter Leven keurmerk:
 - Doelen Strategische Visie Dierenbescherming
 - Inhoudelijke doelen Deltaplan Veehouderij
- Beter Leven keurmerk als instrument voor diervriendelijker veehouderij
- Innovaties
- Verbreden Beter Leven keurmerk met natuur- en milieucriteria
- Uitbreiding Beter Leven keurmerk zuivel
- Beter Leven keurmerk in Foodservice

26 maart 2021

Snackbarketen Smullers krijgt Beter Leven keurmerk

Kipproducten Bidfood en Hanos krijgen 1 ster Beter Leven

10 juni 2022 Amsterdam Afzet reageer

Bidfood en Hanos gaan hun onbewerkte huismerk kipproducten voorzien van ten minste 1 ster Beter Leven. Dit nieuws meldt Wakker Dier en wordt in ieder geval door Hanos bevestigd. Sligro kondigde deze stap vorig jaar al aan. Hun kipproducten worden vooral verkocht in (bedrijf)restaurants.

**MEER
RUIMTE OM
TE LEVEN.
...BETER!**

